

M. VOJTEKOVÁ

(Prešov)

ADJEKTÍVNE DERIVÁTY NEPREDISPOZIČNÉHO TYPU V SLOVENČINE A POĽŠTINE¹

УДК 811.162.4'373.611 + 811.162.1'373.611

Войтекова М. Ад'єктивні деривати непередиспозиційного типу у словацькій та польській мовах; 11 сторінок; бібліографічних джерел – 13; мова словацька.

Анотація. У статті представлено модель ономасіологічних категорій віддієслівних прикметників та словотвірних типів, які наявні в межах окремих категорій у словацькій та польській мовах. Якщо порівнювати з ономасіологічними категоріями, які відомі у словацькій лінгвістичній літературі, у статті йдеться про відмінну модель із словотвірними типами, які були визначені на основі корпусного та лексикографічного дослідження. Представлена модель, яка є спільною для словацької та польської мов, може бути вихідним пунктом для порівняння, предметом якого є словотвірні засоби.

Ключові слова: словотвір, віддієслівний прикметник, словацька мова, польська мова, зіставлення.

1 Úvod

V príspevku sa venujeme problematike deverbatívnych adjektív v dvoch slovanských jazykoch – v slovenčine a poľštine – a sledujeme v ňom dva hlavné ciele: 1./ vyčlenenie a opis onomaziologických kategórií a slovotvorných typov, 2./ konfrontácia tvorenia deverbatívnych adjektív v slovenčine a poľštine. Prezентujeme model onomaziologických kategórií spoločný pre slovenčinu a poľštinu, ktorý je vhodným východiskom pre konfrontáciu zameranú na oblasť slovotvorných prostriedkov. Pri určovaní slovotvorných významov vychádzame z poľskej metodológie bližšie predstavenej v акадеmickej морфології под názvom *Gramatyka współczesnego języka polskiego: morfologia* [2, s. 377, 471], podľa ktorej sa slovotvorný význam deverbatívnych adjektív určuje pri zohľadňovaní substantívneho kontextu, na základe vzťahu medzi opisovaným substantívom a verbálnym slovotvorným základom. Pri tzv. непередиспозиційних adjektívach sa berie do úvahy сémантика úloha opisovaného substantíva voči činnosti (stavu),

¹ Štúdiá vznikla v rámci riešenia projektu KEGA *Moderné učebnice na podporu internacionalizácie výučby v novom študijnom programe Stredoeurópske štúdiá*, č. 007PU-4/2014 (2014 – 2016)

ktoré vyjadruje slovesný základ.²Vďaka zohľadneniu poľskej metodológie predstavujeme štruktúru onomaziologických kategórií v značnej miere odlišnú od prehľadu kategórií deverbatívnych adjektív J. Furdíka [porov. 1, s. 103] a zároveň omnoho podrobnejšie rozpracovanú. Slovotvorné typy uvedené v rámci jednotlivých kategórií v slovenčine sú výsledkom nášho výskumu uskutočneného v národnom korpuse a lexikografických dielach, pričom cieľom bolo identifikovať čo najväčší počet typov. Slovotvorné typy v poľštine sú sumárom z nasledovných slovotvorných prác: *Gramatyka* [2], J. Puzynina [7], R. Grzegorzycykowa [3], A. Nagórko [5]. Model deverbatívnych adjektív spoločný pre slovenčinu a poľštinu je zároveň východiskom pre konfrontáciu tvorenia deverbatív v slovenčine a poľštine.

2 Nepredispozičné adjektíva

Deverbatívne adjektíva tvoria pomerne rozsiahlu skupinu derivátov, a preto sa v príspevku obmedzíme len na tzv. nepredispozičné adjektíva. Tieto adjektíva označujú vlastnosť spočívajúcu vo vykonávaní činnosti, procesu, stavu alebo v podliehaní činnosti, procesu, stavu a taktiež vlastnosť, ktorá je výsledkom činnosti. Sémantická štruktúra skupiny Adj (V_{mot}) S_{opis} závisí od toho, akú úlohu voči slovesnému základu, teda východiskovému predikátu (V_{mot}), plní opisované substantívum (S_{opis}). Substantívum opisované adjektívom môže plniť rôzne sémantické roly [2, s. 474]: a) subjekt činnosti (*sťahovavé vtáky, szkodliwy pokarm*), b) objekt činnosti (*orná pôda, pamiętne dni*), c) nástroj činnosti (*brúsny kotúč, lina cumownicza*), d) miesto činnosti (*wychowna ustanowizeń, dom poprawczy*), e) čas činnosti (*tworivé obdóbie, wieczorek zapoznawczy*), f) výsledok činnosti (*rezná rana, rana cięta*), g) príčina činnosti (*gazy łzawiące*). Niekedy je opisované substantívum názvom činnosti, máme tu teda dočinenia so vzťahom medzi dvoma činnosťami, napr. *zhubné pôsobenie – spotkanie przygotowawcze*. Tieto adjektíva patria k transpozičnému typu onomaziologických kategórií, sú výsledkom čisto syntaktickej transformácie sloves na adjektíva, pričom substantívno-adjektívne konštrukcie a konštrukcie s vedľajšou vetou fungujú synonymne, napr. *zobaczył napis ostrzegawczy//napis, który ostrzega* [porov. 2, s. 472]. V slovenčine sa k transpozičnému typu zaraďujú z deverbatívnych adjektív výlučne adjektívizované prídavia – činné a trpné [porov. 1, s. 87, s. 103]. Z výskumu materiálu nám však vyplynulo, že adjektívizované prídavia ani zďaleka nepokrývajú všetky významy. Celkovo vyčleňujeme v rámci nepredispozičného typu deverbatívnych adjektív osem skupín.

² Druhú skupinu deverbatívnych adjektív tvoria tzv. predispozičné adjektíva, pri ktorých sa berie do úvahy typ predispozície opisovaného denotátu k činnosti (stavu), ktoré vyjadruje východiskové sloveso.

2.1 Opisované substantívum plní funkciu subjektu

Nepredispozičné adjektívum opisujúce podstatné meno vo funkcii subjektu parafrázujeme pomocou slovesa v činnom rode: *škodlivá strava* «taká, ktorá škodí» – *szkodliwy pokarm* «taki, który szkodzi». Deriváty tohto typu sa tvoria od činnostných sloviess (*sťahovať (sa) → sťahovavý, wędrować → wędrownny*), statických sloviess (*trblietať sa → trblietavý, zależeć → zależny*) aj procesných sloviess (*pominúť (sa) → pominiuteľný, przemijać → przemijalny*), od dokonavých (*začudovať (sa) → začudovaný, wypocząć → wypoczęty*) aj nedokonavých sloviess (*jagať sa → jagavý, gonić → gończy*), od zvratných (*lesknúť sa → lesklý, troszczyć się → troskliwy*) aj nezvratných sloviess (*pichať → pichľavý, smakować → smakowity*).

Deriváty motivované nedokonavými slovesami označujú vlastnosti spočívajúce vo vykonávaní činnosti alebo podliehaní stavu, porov. *sťahovavé vtáky – wędrowne ptaki, ligotavý kov – połyskliwa materia* a deriváty motivované dokonavými procesnými slovesami označujú stavy (vlastnosti) ako dôsledok procesu, porov. *spráchnivený strom – wyrudziła sukienka* [2, s. 475]. Druhý typ sa v poľskej literatúre pomenúva aj ako rezultaťva a najtypickejšie je ich tvorenie formantom -ły, pravidelne od sloviess na -e-, -ej: *oniemieć – oniemiały, skamienieć – skamieniały*, takmer pravidelne od sloviess so sufixom -nąć: *ucichnąć – ucichły, ogłuchnąć – ogłuchły*, nepravidelne od iných sloviess: *przybyć – przybyły, upaść – upadły* [2, s. 475]. Autorky publikácie *Slovenčina a poľština: synchronne porovnanie s cvičeniami* používajú termín verbálne adjektívum, ktoré sa tvorí od procesných verb bez pasívneho participia: *osiwieć → osiwiaily, zgasnąć → zgasły* alebo od procesných verb s -n/-t-ovým participiom: *spuchnąć → spuchnięty/spuchły, zmarznąć → zmarznięty/zmarzły* [8, s. 169].

Podľa Š. Peciara prídavné mená slovesného pôvodu zakončené na -lý patria v slovenčine do spisovnej normy a bežne sa aj používajú [6, s. 65]. V súčasnej slovenčine sú však adjektíva s l-ovým formantom (-lý/-ly) kvantitatívne ohraničené a vznikli buď slovnodruhovou konverziou z pôvodných verbálnych prídavných alebo pomocou sufixu -lý ako slovotvorné deriváty z verb. J. Horecký tvrdí, že sa eliminujú najmä tie tvary na -lý, proti ktorým možno postaviť tvary zakončené na -ný/-tý ako lepšie vyjadrujúce dosiahnutý stav: *stuhlý – stuhnutý, skamenelý – skamenený*, ako správne zostávajú podľa neho také typy, v ktorých je výrazný význam dokončenia, prebehnutia deja: *padlý, zašlý*, alebo v ktorých je nejaký zreteľný vzťah k deju, ale niet možnosti náhrady tvarom trpného prídavného: *rozsiahlý, rozľahlý* [4, s. 341]. Prvé z nich sú v *Slovníku slovenského jazyka* [1959 – 1968] hodnotené ako knižné a zastarané a uvádzané sú popri štylisticky bezpríznačových adjektívach z -n/-t-ových participií, porov. v *Slovníku slovenského jazyka* [1959 – 1968] *spráchnivený/kniž. zast. spráchnivělý, onemený/kniž. zast. onemělý* atď.

Typ derivátov na -lý sa v slovenčine začleňuje do kategórie *výsledkové (rezultatívne) adjektíva*: *dospelý človek, minulý týždeň* [porov. 1, s. 103].

Slovotvorná parafráza: «taký, ktorý + verbum».

Príklady: *stahovavé vtáky* «také, ktoré sa sťahujú» – *wędowne ptaki* «takie, ktoré wędrują».

Slovotvorné typy: **S** -livý³ (škodlivý pokrm), -vý (sťahovavé vtáky), -kavý (lepkavé listy), -ný (chutné jedlo), -jný (neprestajný krik), v-...-ný (vhodné oblečenie), -ľavý (pichľavé strnisko), -ený (preslávený syn), -cí (spájací výraz), -úci (vynikajúci športovec), -lý (lesklý kov), -itý (náležitý postup), -tý/-ty (vyspatá žena, usmiate dieťa), -teľný (pominuteľná krása), -ačný (dobyvačná vojna), -utý (tekutý betón), -atý (ženatý muž), -ivý (šumivé víno); **P** -ny/-ni (wędrowne ptaki, odpowiednia sukienka), -liwy (troskliwa matka), -czy (pies gończy), -awczy (środki zapobiegawcze), -niczy (statek holowniczy), -ski (zwycięski wódz), -alski (zapominalski chłopiec), -ki (lepka substancja), -iwy (mściwy człowiek), -awy (kulawy koń), -isty (porywisty wiatr), -ity (smakowite jedzenie), -ący (kłujący zarost), -ony (zaginiony łód), -any (wyspane dziecko), -ty (wypoczęty ojciec), -ły (zbiegły jeniec).

2.2 Opisované substantívum plní funkciu objektu

Nepredispozičné adjektívum opisujúce podstatné meno vo funkcii objektu parafrázujeme pomocou slovesa v reflexívnom alebo participiálnom pasive. Príslušné adjektíva sa nazývajú v poľštine aj *trpne adjektíva – przymiotniki biernie* a tvoria sa od dokonavých aj nedokonavých slovies. Pomenúvajú stav vytvorený v objekte v dôsledku činnosti pomenovanej východiskovým verbom [2, s. 475].

Slovotvorná parafráza: «taký, ktorý + verbum_{pas}».

Príklady: *orná pôda* «taká, ktorá sa orie» – *uprawne pole* «takie, ktoré uprawia się».

Slovotvorné typy: **S** -ný (orná pôda), -ený (pečené mäso), -tý (najatý pracovník); **P** -ny (uprawne pole), -ony (pieczone mięso), -any (szanowany obywatel), -ty (najęty pracownik).

2.3 Opisované substantívum pomenúva nástroj činnosti

Nástroj (inštrument) je chápaný široko, vo význame prostriedku činnosti. Na význam nástroja sa často navrstvuje význam účelu, napr. *brúsny papier – papier ścierny* [2, s. 476]. V parafráze vystupuje komponent «pomocou ktorého/za pomocou którego» a bezpodmetový zvrätý tvar. V slovenčine sa hovorí o kategórii účelových adjektív [1, s. 103], pričom prehľad vyčlenených slovotvorných typov doplníme o ďalšie (zvýraznené boldom).

Slovotvorná parafráza: «taký, pomocou ktorého/za pomocou którego + verbum».

³ Boldom označujeme slovotvorné typy, ktoré sme identifikovali, obyčajným typom písma slovotvorné typy vyčlenené J. Furdíkom (2004).

Приклади: *brúсны kotúč* «taký, pomocou ktorého sa brúsi» – *lina cumownicza* «taka, za pomocą której cumuje się».

Словотворні типи: **S** -cí (ohrievacia poduška), -ny/-ný (brúсны kotúč, omamný jed), -úci (urážajúce žarty), -livý (urážlivé slová), -vý (chlácholivý hlas), -ací (pletací stroj), -jací (šijací stroj), -iaci (baliaci papier); **P** -czy (piec grzewczy), -awczy (metody badawcze), -ny (papier ścierny), -liwy (urągliwa piosenka), -ący (środki oszłamiające).

2.4 Opisované substantívum v lokatívnej funkcii

Nadradené substantívum (názov miesta) priestorovo lokalizuje činnosť pomenovanú adjektívom. V niektorých prípadoch sa navrstvuje odtienok účelu, napr. *štartovacia rampa, sala jadalna* [2, s. 476]. V parafráze sa používa bezpodmetový zvrtný tvar.

Словотворна парафраза: «taký, v ktorom/w którym + verbum».

Приклади: *výchovná ustanovizeň* «taká, v ktorej sa vychováva» – *pokój sypialny* «taki, w którym się śpi».

Словотворні типи: **S** -ný (výchovná ustanovizeň), -cí (nakladacia rampa), -ebný (cvičebná miestnosť); **P** -czy (dom poprawczy), -awczy (dom wychowawczy), -niczy (lina holownicza), -ki (grząski grunt), -ni (przechodni pokój), -alny (sala jadalna, pokój sypialny), -ący (miejsce siedzące).

2.5 Opisované substantívum v temporálnej funkcii

Nadradené substantívum (názov času) môže lokalizovať činnosť pomenovanú adjektívom aj z temporálneho hľadiska. V parafráze sa používa *počas ktorého/w czasie (podczas) którego* a väčšinou bezpodmetový zvrtný tvar.⁴

Словотворна парафраза: «taký, počas ktorého/w czasie którego + verbum».

Приклади: *tvorivé obdobie* «také, počas ktorého sa tvorí» – *okres twórczy* «taki, w czasie którego tworzy się».

Словотворні типи: **S** -vý (tvorivé obdobie), -cí (oboznamovací výklad), -obný (skúšobný čas); **P** -czy (okres twórczy), -awczy (wieczorek zapoznawczy), -isty/-ysty (mżysty dzień).

2.6 Opisované substantívum vo funkcii rezultátu činnosti

Opisované substantívum pomenúva dôsledok (rezultát) činnosti. V parafráze využívame reflexívne alebo participiálne pasívum.

Словотворна парафраза: «taký, ktorý + verbum^{pas}».

Приклади: *dedičný znak* «taký, ktorý sa dedí» – *cechy dziedziczne* «takie, są dziedziczone».

Словотворні типи: **S** -ný (rezná rana), -čný (dedičný znak), -cí (napodobňovacie umenie), -ený (pletená vesta); **P** -ty (rana cięta), -any (rana szarpana), -ny (cechy dziedziczne), -czy (wiersze naśladowcze).

⁴ Patria sem aj adjektíva od procesných (bezpodmetových a bezpredmetových) verb, napr. mżyc → mżysty (dzień).

2.7 Opisované substantívum vo funkcii príčiny činnosti

Substantívum pomenúva príčinu činnosti alebo stavu a adjektívum dôsledok, teda adjektívno-substantívna konštrukcia má kauzatívny význam [2, s. 467]. V slovenčine sme neidentifikovali ani jedno deverbatívne adjektívum, ktoré by sme mohli zaradiť k tejto onomaziologickej kategórii. Ekvivalentné slovenské adjektíva sa interpretujú ako odvodené od substantív, porov. *hniloba* → *hnilobný*, *slza* → *slzný* alebo sú slovotvorne nemotivované, napr. *trpký*.

Slovotvorná parafráza: «taki, ktorý (powoduje to, že coś/ktoś) + verbum».

Príklady: *bakterie gnilne* «takie, ktoré (powodują, że coś) gnije».

Slovotvorné typy: -ny (bakterie gnilne), -ki (cierpkie jagody), -ący (gazy lzawiące).

2.8 Vzťah medzi dvoma predikátmi

Doterajšie príklady vyjadrovali vzťah medzi činnosťou označovanou adjektívom a predmetom (alebo časovým odtienkom) pomenovaným substantívom. Okrem nich existujú aj konštrukcie Adj (V_{mot}) S_{opis} , v ktorých aj substantívum je názvom činnosti, procesu alebo stavu, teda substantívum je výsledkom nominalizácie, napr. *spotkanie przygotowawcze*: 1. ktoś spotyka się z kimś, 2. ktoś przygotowuje coś. Máme teda dočinenia s dvoma činnosťami, medzi ktorými dochádza k rôznym sémantickým vzťahom, pričom jedna z nich je sémanticky podradená druhej, adjektívny základ zvyčajne pomenúva činnosť podradenú činnosti pomenovanej nadradeným substantívom. Možno tu vyčleniť niekoľko základných typov vzťahov [2, s. 474, 477].

2.8.1 Substantíva vystupujú vo funkcii subjektov.

Slovotvorná parafráza: «taký, ktorý + verbum».

Príklady: *przenikawá boleś* «taká, ktorá przeniká» – *przenikliwy chłód* «taki, ktorý przenika».

Slovotvorné typy: **S** -vý (tvorivá práca), -úci (uzdravujúci účinok); **P** -liwy (przenikliwy chłód), -czy (praca twórcza), -awczy (gest wywoławczy), -niczy (właściwości lecznicze).

2.8.2 Základ adjektíva pomenúva činnosť, ktorá je cieľom druhej činnosti.

Slovotvorná parafráza: «taký, ktorý (má) + infinitív».

Príklady: *uwitací prejav* «taký, ktorý (má) uvítať» – *mowa powitalna* «taka, która (ma) powitać».

Slovotvorné typy: **S** -cí (vřtacie práce), -ný (oslavný prejav); **P** -alny (błagalne spojżenie), -czy (wojny zdobywczę), -awczy (wiercenia poszukiwawczę), -niczy (czynności wydawnicze), -acyjny (marsz protestacyjny).

2.8.3 Základ adjektíva pomenúva činnosť, ktorá je výsledkom inej činnosti. Tieto adjektíva sa podľa nášho názoru môžu tvoriť len od dokonavých sloviess.

Slovotvorná parafráza: «taký, ktorý + verbum».

Príklady: *zhubné pôsobenie* «také, ktoré zhubí» – *zhubne posunięcie* «takie, ktoré zhubí».

Slovotvorné typy: **S-ný** (zhubné pôsobenie/účinnok); **P-ny** (zhubne posunięcie).

2.8.4 Základ adjektíva pomenúva spôsob vykonania činnosti.

Slovotvorná parafráza: «taký, ktorý + verbum».

Príklady: *útočná kritika* «taká, ktorá útočí» – *požadliwe spojrzienie* «takie, ktoré požáda».

Slovotvorné typy: **S-vý** (chtivý pohľad), **-ný** (útočná kritika), **-ený** (podráždený pohľad), **-lý** (vytrvalá práca); **P-ny** (skoczný taniec), **-ty** (wytrwała praca), **-liwy** (kłótniwa rozmowa), **-ący** (kulejący chód), **-isty** (posuwisty krok).

3 Záver

Z konfrontácie adjektív nepredispozičného typu v slovenčine a poľštine vyplýva, že v oboch jazykoch sa podľa sémantickej úlohy opisovaného substantíva voči činnosti (stavu), ktoré vyjadruje slovesný základ, združujú do sedmich totožných onomaziologických kategórií, v poľštine tvoria aj ôsmu kategóriu, ak opisované substantívum vystupuje vo funkcii príčiny činnosti. Z derivačných postupov sa pri tvorení nepredispozičných adjektív uplatňuje v oboch jazykoch v prevažnej miere sufíxácia, ktorá je zriedkavo v slovenčine kombinovaná s prefixáciou (porov. **vhodné oblečenie**). Rozdiely medzi slovenčinou a poľštinou možno pozorovať najmä v počte slovotvorných typov uplatňujúcich sa v rámci konkrétnych onomaziologických kategórií, v samotnom repertoári či typoch sufíxov, ako aj v ich distribúcii. Z konfrontácie typov sufíxov vyplýva, že v oboch jazykoch sa uplatňuje **-n-ový**, **-v-ový/-w-ový**, **-l-ový/-ł-ový**, **-t-ový** a **-c-ový** typ; **-k-ový** typ (*zwycięski wódz*) a **-cz-ový** typ (*środki zapobiegawcze*) je pri nepredispozičných adjektívach prítomný iba v poľštine. Samotný repertoár sufíxov uplatňujúcich sa pri nepredispozičných adjektívach je však pomerne odlišný, lebo celkovo sa v ňom vyskytuje len 7 formálne totožných sufíxov (**-ny/-ný// -ny/-ni**, **-ivý// -iwy**, **-avý// -awy**, **-livý// -liwy**, **-tý// -ty// -ty**, **-itý// -ity**, **-lý// -ły**), ktoré sa však často odlišujú distribúciou, t. j. uplatňujú sa v rámci rôznych onomaziologických kategórií (napr. sufíx **-ny** sa uplatňuje iba v poľštine, ak opisované substantíva vystupujú vo funkcii príčiny činnosti, napr. *bakterie gnilne*, *leki wykrztuśnie*). Častým javom je uplatňovanie odlišných sufíxov pri adjektívach s formálne rovnakým (podobným) slovotvorným základom, ako aj významom, porov. tvorivé obdobie – okres **twórczy**. Z prehľadu sufíxov prítomných v rámci jednotlivých kategórií je zrejma aj vysoká miera ich polyfunkčnosti, čo sa prejavuje v tom, že jeden sufíx je prítomný pri viacerých kategóriách, pričom najvyššou mierou polyfunkčnosti sa vyznačuje v oboch jazykoch **-n-ový** typ sufíxu a hneď za ním nasleduje **-v-ový** typ sufíxu.

Literatúra:

1. Furdík, J.: Slovenská slovo tvorba: teória, opis, cvičenia. Ed. M. Ološtiak. Prešov: Náuka 2004. 200 s.
2. Gramatyka współczesnego języka polskiego: morfologia. Red. R. Grzegorzczkova – R. Laskowski – H. Wróbel. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 1999. 634 s.
3. Grzegorzczkova, R.: Zarys słowotwórstwa polskiego: słowotwórstwo opisowe. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1979. 96 s.
4. Horecký, J.: Prídavné mená na -lý. In: Kultúra slova, roč. 29, 1995, č. 6, s. 338 – 342.
5. Nagórko, A.: Zagadnienia derywacji przymiotników. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 1987. 173 s.
6. Peciar, Š.: Prídavné mená na -lý. In: Slovenská reč, roč. 12, 1946, č. 1 – 2, s. 64 – 65.
7. Puzyrina, J.: Z problematyki opisu słowotwórczego przymiotników dewerbalnych. In: Semantyka tekstu i języka. Red. M. R. Mayenowa. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1976, s. 257 – 280.
8. Sokolová, M. – Vojteková, M. – Mirosławska, W. – Kyseľová, M.: Slovenčina a poľština: synchrónne porovnanie s cvičeniami. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta 2012. 336 s.

Pramene:

1. Narodowy Korpus Języka Polskiego. Dostupné na internete: <http://nkjp.pl/>.
2. Slovenský národný korpus – prim-6.0-public-all. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2013. Dostupné na internete: <http://korpus.juls.savba.sk>.
3. Slovník koreňových morfém slovenčiny. 1. vyd. Hl. red. M. Sokolová, M. Ološtiak, M. Ivanová. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta 2005. 584 s.
4. Slovník slovenského jazyka. 1. – 6. diel. Hl. red. Š. Peciar. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1959 – 1968.
5. Słownik gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego. Tom 3. Część I. A – O. Część II. P – Ż. Gniazda odczasownikowe. Pod redakcją M. Skarżyńskiego. Kraków: Towarzystwo Wydawnicze Historia Iagellonica 2004. 565 s. 593 s.

**АДЪЕКТИВНЫЕ ДЕРИВАТЫ
НЕПРЕДИСПОЗИЦИОННОГО ТИПА
В СЛОВАЦКОМ И ПОЛЬСКОМ ЯЗЫКАХ**

M. Войтекова

Аннотация

Наше внимание в статье сосредоточено на дегербативных адъективах в русском и словацком языках как непредиспозиционных адъективах. В качестве деривационного средства используется суффиксация. Разницу между словацким и польским языками можно наблюдать не только в коли-

честве словообразовательных типов, применяемых в рамках конкретных ономаσιологических категорий, но и в разнообразии типов суффиксов, а также в их дистрибуции. На основе сравнительного анализа суффиксов можно сделать вывод, что в случае непредиспозиционных адъективов в польском языке единичным является -cz-owy- и -k-owy- тип суффикса. В общей базе суффиксов предиспозиционных адъективов встречается только 7 формально тождественных типов суффиксов, которые, однако, отличаются по своей дистрибуции.

Ключевые слова: словообразование, девербативные адъективы, словацкий язык, польский язык, сравнение.

ADJECTIVAL DERIVATIVES OF UNPREDISPOSING TYPE IN SLOVAK AND POLISH

M. Vojteková

Summary

In the study we look at Slovak and Polish deverbative adjectives which are termed as unpredisposing adjectives. From among the derivation processes it is especially suffixation which is used in their formation; the differences between Slovak and Polish can be seen in the number of word-formation types applied within particular onomasiological categories, in the repertoire or the types of suffixes as well as in their distribution. A comparison of the types of suffixes in unpredisposing adjectives indicates that Polish language uses -cz-owy and -k-owy type of suffix. The entire repertoire of unpredisposing adjectives contains only 7 formally identical suffixes, which are often differentiated by their distribution.

Key words: word-formation, deverbative adjectives, Slovak, Polish, comparison.